

НАПРЯМ 4. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Бровко Сергій Володимирович
здобувач ступеня «доктора філософії»,
Сумський національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8971-7837>

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-439-2-28>

МОТИВАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Повоєнний період завжди характеризується складними економічними, соціальними та політичними умовами, що потребують активного відновлення та адаптації. Однією з ключових галузей, яка стає рушієм стабілізації економіки, є страхування. Ринок страхових послуг у повоєнний час відіграє значну роль у забезпеченні фінансової безпеки для громадян, підприємств та держави загалом. Це відбувається завдяки різним мотиваційним механізмам, які стимулюють розвиток страхових послуг та їх доступність для різних верств населення.

Воєнні події призвели до складнощів у роботі багатьох страховиків: вони втратили своїх клієнтів через переміщення бізнесу та мали проблеми зі здійсненням страхових виплат. Це підкреслює необхідність розвитку ефективної системи страхування економіки та фінансових інтересів населення.

Питання розвитку та відновлення страхового ринку в умовах воєнного стану, є новим, але досить поширеним, багато вітчизняних науковців зараз активно досліджують дане питання, а саме: Антонів Р. [1], Братюка В. [1], Мачуська І.Б., Пишного П. [3], Татаріної Т. [5], Чуницька І.І. [9], але разом з тим, на сьогодні, ще є недостатньо висвітленим, й досі залишається актуальним та потребує вивчення.

У своєму дослідженні Татаріна Т. зазначає, що негативні наслідки будуть мати як страхувальники, страховики, так і держава. Для власників підприємств – це неотримання компенсацій по виплатах та посилення наслідків війни для економіки держави. Для страховиків – може спричинити банкрутство після самостійного здійснення надвеликого страхового відшкодування [5, с. 4]. Тому варто уже сьогодні розробляти чинники та впроваджувати заходи по відновленню страхового ринку в умовах воєнного стану та післявоєнний період.

Рис. 1. Чинники розвитку страхового ринку

Для більш детального дослідження даного питання пропонуємо детально розглянути необхідні чинники відновлення страхового ринку та їх складові:

1. Економічна необхідність відновлення – повоєнна економіка стикається з великими втратами інфраструктури, виробничих потужностей та соціального капіталу. Страхування стає невід’ємною частиною стратегії відновлення через такі ключові фактори:

1.1. **Захист майна та інвестицій.** В умовах, коли бізнеси та фізичні особи прагнуть відновити свою діяльність, страхування майна та відповідальності стає важливим інструментом захисту від можливих ризиків. Це мотивує бізнеси вкладати кошти у відновлення, знижуючи страх перед можливими збитками.

1.2. Підтримка кредитування. Банки та фінансові установи можуть надавати кредити під нижчі відсотки за умови наявності страхового захисту. Це сприяє залученню інвестицій у відновлення виробництв, що, своєю чергою, мотивує підприємства звертатися до страхових компаній для отримання більш вигідних фінансових умов.

1.3. Фінансова стабільність держави. Страхові компанії, накопичуючи премії, формують значні резерви, які можуть використовуватися для довгострокових інвестицій у розвиток національної економіки. Це дозволяє державі залучати ресурси для відновлення без значних зовнішніх запозичень.

2. Соціальні мотиваційні чинники, окрім економічних аспектів, розвиток ринку страхування значною мірою обумовлений соціальними факторами, які набувають особливої актуальності в повоєнний час.

2.1. Психологічна підтримка та почуття безпеки. Війна приносить не лише матеріальні втрати, а й глибокі психологічні травми. Страхові послуги, особливо медичне страхування, можуть допомогти громадянам відновити впевненість у своєму майбутньому, що є важливим мотиваційним чинником у користуванні страхуванням.

2.2. Реабілітація та соціальна підтримка. Повоєнний період часто супроводжується необхідністю соціальної допомоги для постраждалих. Страхові компанії можуть розробляти спеціальні програми, спрямовані на реабілітацію та відновлення життя постраждалих, що підвищує мотивацію до користування їхніми послугами.

2.3. Страхування здоров'я та життя. Одним із найбільш запитуваних продуктів у повоєнний час стає страхування життя та здоров'я, адже багато громадян прагнуть забезпечити фінансовий захист для своїх сімей. Страхові компанії, реагуючи на цей попит, розробляють гнучкі та доступні страхові продукти, мотивуючи населення активно страхуватися.

3. Державна підтримка та регуляторні механізми:

3.1. Законодавче стимулювання. Держава відіграє ключову роль у розвитку страхового ринку, створюючи сприятливі законодавчі умови. Це можуть бути податкові пільги для страхових компаній,

субсидії для громадян, які укладають страхові договори, або обов'язкове страхування певних видів ризиків, як-от обов'язкове медичне страхування чи страхування нерухомості.

3.2. Підтримка державних страхових програм. Відновлення країни після війни потребує великих фінансових вливань, і часто держава бере на себе зобов'язання із забезпечення базового страхового захисту для громадян. Це може стосуватися як державних програм соціального страхування, так і участі держави у співфінансуванні певних видів страхування, таких як медичне страхування для ветеранів або страхування житла для внутрішньо переміщених осіб.

3.3. Довірчі програми для іноземних інвесторів.

Щоб стимулювати інвестиції з-за кордону, держава може запроваджувати спеціальні програми страхування для іноземних інвесторів, які знижують ризики та підвищують привабливість національної економіки для капіталовкладень.

4. Технологічні інновації:

4.1. Диджиталізація та онлайн-страхування. В сучасних умовах розвиток технологій надає додаткові можливості для зростання страхового ринку. Онлайн-платформи та мобільні додатки спрощують доступ до страхових послуг, що мотивує населення активніше користуватися ними. Післявоєнні економіки, які часто мають обмежені ресурси для створення традиційної інфраструктури, можуть скористатися технологічними інноваціями для розвитку страхування.

4.2. Аналіз даних та індивідуальні пропозиції. Використання великих даних дозволяє страховим компаніям пропонувати індивідуалізовані продукти, що відповідають конкретним потребам клієнтів. Це підвищує ефективність страхових послуг та стимулює більшу кількість громадян та підприємств до укладання страхових договорів.

5. Стимули для бізнесу:

5.1. Ризик-менеджмент та відновлення. Для бізнесу після війни головним завданням є мінімізація ризиків. Страхові компанії пропонують різноманітні програми ризик-менеджменту, які допомагають підприємствам захищати свої активи та зменшувати втрати від непередбачених обставин.

5.2. Корпоративне страхування. Багато компаній у повоєнний час починають пропонувати своїм співробітникам програми корпоративного страхування. Це не лише підвищує лояльність працівників, але й дозволяє бізнесу мати більш стабільну робочу силу, мотивуючи фахівців залишатися в компанії на тривалий час.

Розвиток ринку страхових послуг у повоєнний період є складним і багатофакторним процесом. Економічна необхідність відновлення, соціальні виклики, державна підтримка та технологічні інновації створюють численні мотиваційні механізми, які стимулюють зростання страхового сектору. Страхові послуги в повоєнний час не лише сприяють стабілізації економіки, але й виконують важливу соціальну функцію, забезпечуючи захист і підтримку для населення, яке постраждало від військових дій. Для успішного розвитку цієї галузі необхідна комплексна співпраця держави, страхових компаній та громадян, а також впровадження інноваційних підходів до управління ризиками та страхових продуктів.

Список використаної літератури:

1. Антонів Р. Страхування під час війни. Що змінюється у страхуванні з введенням воєнного стану. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/14/685760/>

2. Бровко С.В. Страхування в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-24>

3. Братюк В.П. Сучасні реалії в Україні та страховий ринок. Збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції. Управління соціально-економічними трансформаціями госпо-дарських процесів: реалії і виклик. Мукачево : МДУ, 2022. С. 19–21.

4. Пишний П. Страхівка від дронів та ракетних атак. Як інвестори зможуть захистити свій капітал в Україні від воєнних ризиків. Головні новини України та світу за день. URL: <https://delo.ua/finance/yak-investorizmozut-zaxistiti-svoyivkladennya-v-ukrayini-vid-viiskovix-rizikiv-413250/> (дата звернення: 13.11.2024).

5. Татаріна Т.В. Функціонування вітчизняного ринку перестраховування в умовах воєнного стану. *Наукові перспективи*. 2022. № 12 (30). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/3259/3274> (дата звернення: 09.11.2024).

6. Фесенко Н.В., Яремченко Л.М. Стан та перспективи функціонування страхового ринку України в умовах глобалізації. *Економіка та держава*. 2019. № 8. С. 28–34.

7. Чуницька І.І., Богріновцева Л.М. Особливості діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України в умовах воєнного стану. *Гроші, фінанси і кредит*. Випуск 71. 2023. С. 251–258.